

Priopćenje

Godina: LXI.

Zagreb, 15. studenog 2024.

CIJ-2024-1-1/10

ISSN 1334-0557

INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U LISTOPADU 2024.

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u listopadu 2024. u odnosu na listopad 2023. (na godišnjoj razini) u prosjeku su više za 2,2%, dok su u odnosu na rujan 2024. (na mjesečnoj razini) u prosjeku više za 1,1%.

Promatrano **prema glavnim skupinama klasifikacije ECOICOP, na godišnjoj razini**, najveći porast potrošačkih cijena u prosjeku je ostvaren u skupinama Restorani i hoteli, za 10,6% (doprinos porastu od +0,54 postotna boda), Razna dobra i usluge, za 6,7% (+0,42 postotna boda), Obrazovanje, za 5,3% (+0,04 postotna boda), Zdravlje te Rekreacija i kultura, po svakoj skupini za 5,2% (doprinos porastu od +0,16 postotnih bodova u skupini Zdravlje te +0,27 postotnih bodova u skupini Rekreacija i kultura), Hrana i bezalkoholna pića, za 4,8% (+1,27 postotnih bodova), Alkoholna pića i duhan, za 3,5% (+0,18 postotnih bodova), Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva, za 0,9% (+0,05 postotnih bodova), te Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva, za 0,2% (+0,03 postotna boda). Porast cijena na godišnjoj razini ublažio je pad cijena u skupinama Komunikacija, za 6,3% (doprinos padu od -0,33 postotna boda), Prijevoz, za 2,5% (-0,35 postotnih bodova), te Odjeća i obuća, za 0,3% (-0,02 postotna boda).

Na mjesečnoj razini najviše su u prosjeku porasle cijene u skupinama Odjeća i obuća, za 10,5% (doprinos porastu od +0,68 postotnih bodova), Obrazovanje te Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva, po svakoj skupini za 1,8% (doprinos porastu od +0,01 postotni bod u skupini Obrazovanje te +0,30 postotnih bodova u skupini Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva), Hrana i bezalkoholna pića, za 1,1% (+0,29 postotnih bodova), Razna dobra i usluge, za 0,7% (+0,04 postotna boda), Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva, za 0,4% (+0,02 postotna boda), te Alkoholna pića i duhan, za 0,2% (+0,01 postotni bod). Porast cijena na mjesečnoj razini ublažio je pad cijena u skupinama Komunikacija, za 2,5% (doprinos padu od -0,13 postotnih bodova), Rekreacija i kultura, za 0,6% (-0,03 postotna boda), Restorani i hoteli, za 0,3% (-0,02 postotna boda), te Prijevoz, za 0,2% (-0,03 postotna boda).

Prema glavnim komponentama indeksa (posebnim agregatima), na godišnjoj razini, porast cijena ostvaren je u komponentama Usluge, za 5,1%, Hrana, piće i duhan, za 4,6%, te Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije, za 0,6%, dok je pad cijena prisutan u komponenti Energija, za 4,5%. **Na mjesečnoj razini**, porast cijena ostvaren je u komponentama Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije, za 2,7%, Energija, za 1,5%, te Hrana, piće i duhan, za 1,0%, dok je pad cijena prisutan u komponenti Usluge, za 0,5%.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u listopadu 2024. u odnosu na listopad 2023. (na godišnjoj razini) u prosjeku su više za 3,6%. U odnosu na rujan 2024. (na mjesečnoj razini), u prosjeku su više za 0,8%.

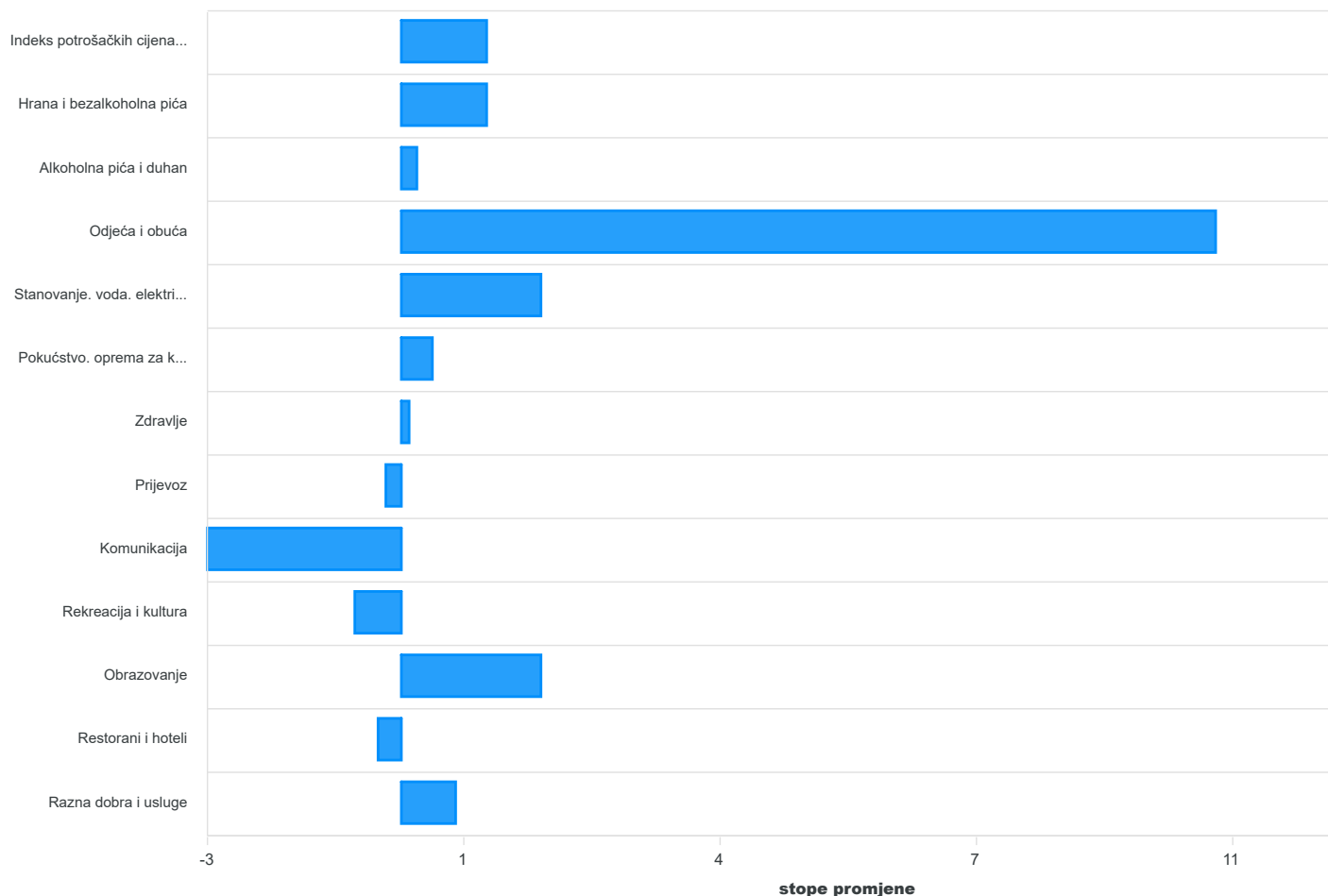
1. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U LISTOPADU 2024., STOPE PROMJENE¹⁾

ECOICOP		Ponderi	X. 2024. ²⁾ Ø 2015.	X. 2024. X. 2023.	X. 2024. IX. 2024.	XI. 2023. – X. 2024. XI. 2022. – X. 2023.
00	Indeks potrošačkih cijena – ukupno	1 000,00	131,1	2,2	1,1	3,2
01	Hrana i bezalkoholna pića	264,85	147,8	4,8	1,1	4,3
02	Alkoholna pića i duhan	50,29	139,3	3,5	0,2	4,3
03	Odjeća i obuća	64,40	124,7	-0,3	10,5	2,2
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	167,48	118,9	0,2	1,8	-0,4
05	Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva	57,54	129,3	0,9	0,4	2,3
06	Zdravlje	31,54	122,0	5,2	0,1	5,5
07	Prijevoz	138,57	123,7	-2,5	-0,2	2,2
08	Komunikacija	52,77	98,1	-6,3	-2,5	1,6
09	Rekreacija i kultura	52,01	126,8	5,2	-0,6	4,5
10	Obrazovanje	7,01	116,2	5,3	1,8	5,3
11	Restorani i hoteli	50,88	173,9	10,6	-0,3	10,5
12	Razna dobra i usluge	62,66	132,1	6,7	0,7	5,1

1) Vremenske serije indeksa potrošačkih cijena prema klasifikaciji ECOICOP možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [PC AXIS baze podataka](#) pod naslovom Cijene.

2) Indeksi

G-1. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U LISTOPADU 2024., MJESEČNE STOPE PROMJENE

G-2. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA OD LISTOPADA 2004. DO LISTOPADA 2024., GODIŠNJE STOPE PROMJENE

2. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA, POSEBNI AGREGATI, LISTOPAD 2024., STOPE PROMJENE

	Ponderi	X. 2024. ¹⁾ Ø 2015.	X. 2024. X. 2023.	X. 2024. IX. 2024.	XI. 2023. – X. 2024. XI. 2022. – X. 2023.
Dobra	739,38	131,7	1,2	1,7	2,2
Hrana, piće i duhan	315,14	146,4	4,6	1,0	4,3
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	86,04	138,6	5,2	3,0	4,3
Prerađeni prehrambeni proizvodi	229,10	149,8	4,4	0,2	4,2
Energija	158,32	120,0	-4,5	1,5	-1,4
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	265,92	122,4	0,6	2,7	2,0
Usluge	260,62	128,9	5,1	-0,5	6,1
Ukupno	1 000,00	131,1	2,2	1,1	3,2
Ukupno bez energije	841,68	133,3	3,5	1,0	4,1
Ukupno bez energije i hrane	602,81	127,8	3,2	1,0	4,1
Ukupno bez energije, hrane, pića i duhana	526,54	125,7	2,9	1,0	4,0
Ukupno bez energije i neprerađenih prehrambenih proizvoda	755,64	132,8	3,3	0,8	4,1

1) Indeksi

3. HARMONIZIRANI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U LISTOPADU 2024., STOPE PROMJENE¹⁾

ECOICOP	Ponderi	X. 2024. ²⁾ Ø 2015.	X. 2024. X. 2023.	X. 2024. IX. 2024.	XI. 2023. – X. 2024. XI. 2022. – X. 2023.
00 Harmonizirani indeks potrošačkih cijena – ukupno	1 000,00	134,13	3,6	0,8	4,2
01 Hrana i bezalkoholna pića	218,28	148,21	5,1	1,1	4,3
02 Alkoholna pića i duhan	69,45	142,26	5,4	0,5	5,7
03 Odjeća i obuća	50,97	125,83	-0,4	11,2	1,9
04 Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	119,02	119,61	-0,4	1,9	-0,3
05 Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva	54,92	126,37	0,6	0,2	2,2
06 Zdravlje	54,56	125,52	5,2	0,1	5,4
07 Prijevoz	119,12	122,84	-1,9	-0,3	2,2
08 Komunikacija	39,36	98,51	-6,5	-2,0	0,9
09 Rekreacija i kultura	74,49	126,06	5,3	-0,5	4,6
10 Obrazovanje	8,86	116,18	5,4	1,8	5,4
11 Restorani i hoteli	122,23	167,71	11,8	-1,2	11,4
12 Razna dobra i usluge	68,74	132,81	6,4	0,7	5,0

1) Vremenske serije harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena prema ECOICOP klasifikaciji možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Statistika u nizu](#) pod naslovom Cijene te na [Eurostatovim mrežnim stranicama](#).

2) Indeksi

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicije

Indeks potrošačkih cijena (IPC) koristi se kao opća mjera inflacije u Republici Hrvatskoj, a odražava promjene u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavlja, koristi se njima ili ih plaća referentno stanovništvo (privatna kućanstva) radi potrošnje. Osim navedenog, koristi se i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksom klauzulama (npr. za indeksiranje plaća u kolektivnim ugovorima, indeksiranje mirovina i slično), usporedbu kretanja cijena unutar zemlje između određenih gospodarskih sektora, kao osnova za deflacioniranje pojedinih kategorija nacionalnih računa i drugih statističkih serija te se primjenjuje za analitičke svrhe.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HIPC) čini skupinu europskih indeksa potrošačkih cijena izračunanih prema harmoniziranom pristupu i posebnom setu definicija koji omogućuje usporedivu mjeru inflacije u području eura, Europskoj uniji, Europskome ekonomskom području te za zemlje kandidatkinje.

IPC i HIPC računaju se na temelju iste reprezentativne košarice dobara i usluga. Osnovna razlika jest u obuhvatu stanovništva (HIPC obuhvaća ukupnu potrošnju institucionalnih kućanstava i nerezidenata na ekonomskom teritoriju i ta potrošnja nije uključena u nacionalni indeks potrošačkih cijena).

Dok se IPC najčešće primjenjuje kao opća mjera inflacije u nacionalnim okvirima, HIPC je usporediva mjera inflacije sa zemljama Europske unije.

Obuhvat i prikupljanje cijena

Reprezentativnu košaricu za praćenje potrošačkih cijena čini oko 910 proizvoda. IPC-om su obuhvaćena sva dobra i usluge koje kupuje referentno stanovništvo radi finalne potrošnje. Nisu obuhvaćeni imputirana stambena renta, izdaci za igre na sreću i usluge životnog osiguranja.

Snimanje cijena za većinu dobara i usluga iz košarice provode ovlašteni snimatelji cijena putem tablet računala na devet geografskih lokacija (Zagreb, Slavonski Brod, Osijek, Sisak, Rijeka, Pula, Split, Dubrovnik i Varaždin). Za odabrane proizvode iz košarice snimatelji cijena samostalno izabiru konkretan artikl čiju će cijenu snimiti na prodajnome mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih artikala te kako bi se moglo pratiti koje artikle izabiru na terenu, snimatelji bilježe i unaprijed definiran skup dodatnih obilježja proizvoda. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dvaju razdoblja, ali ne i usporedbu prosječnih cijena između različitih geografskih lokacija.

Osim cijena koje se prikupe izravno od snimatelja na terenu (lokalno snimanje cijena), podaci o nacionalno homogenim cijenama prikupljaju se izravno od izvještajnih jedinica ili putem interneta (centralno snimanje cijena). Za odabrane skupine proizvoda (tržišni najam nekretnina, kućanski aparati i elektronika) cijene se prikupljaju korištenjem tehnike web scraping.

Većina cijena snima se jedanput na mjesec, radnim danima (cijene se ne snimaju vikendima i praznicima), i to približno istog dana u mjesecu. Dva puta na mjesec snimaju se cijene poljoprivrednih proizvoda koji se prodaju na tržnicama, cijene u zračnome putničkom prijevozu te cijene prikupljene tehnikom web scraping. Cijene goriva za osobne automobile, cijene paket-aranžmana, cijene najma apartmana te cijene smještaja u kampovima snimaju se tjedno. Cijene školskih knjiga i naknada za obrazovanje snimaju se jedanput na godinu.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa odražavaju relativnu važnost odabranih dobara i usluga u ukupnoj potrošnji kućanstava na domaćem teritoriju.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za izračun indeksa potrošačkih cijena jest Anketa o potrošnji kućanstava (APK), koju Državni zavod za statistiku redovito provodi od 1998. Taj izvor podataka nadopunjen je raspoloživim dodatnim izvorima podataka. Za izračunavanje IPC-a od siječnja 2024. primjenjuju se ponderi koji se temelje na potrošnji kućanstava iz APK 2019., preračunani na cijene u prosincu 2023.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za izračun HIPC-a na višim razinama agregacije jesu podaci nacionalnih računa, a za niže razine agregacije upotrijebljeni su podaci APK. Za izračunavanje HIPC-a od siječnja 2024. upotrijebljeni su procijenjeni podaci nacionalnih računa o izdacima za konačnu potrošnju kućanstava za 2023. nadopunjeni dodatnim raspoloživim izvorima podataka te preračunani na razliku između prosjeka 2023. i prosinca 2023. u skladu s [Eurostatovim preporukama](#).

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda upotrebljava se Europska klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (ECOICOP).

Izračun indeksa

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem indeksa elementarnih agregata.

Indeksi elementarnih agregata izračunavaju se kao odnos geometrijskih sredina cijena za svaku geografsku lokaciju. To znači da se cijene proizvoda unutar elementarnog agregata u tekućemu mjesecu stavljaju u odnos s cijenama referentnog razdoblja (prosinac prethodne godine). Iz indeksa elementarnih agregata na razini geografskih lokacija izračunavaju se indeksi elementarnih agregata na nacionalnoj razini primjenom formule za vaganu aritmetičku sredinu.

Indeksi elementarnih agregata na nacionalnoj razini agregiraju se na više razine indeksa primjenom formule Laspeyresova tipa.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena po stalnim poreznim stopama (HIPC-CT)

HIPC-CT jest harmonizirani indeks potrošačkih cijena, gdje se stope poreza na proizvode zadržavaju konstantnima u tekućem razdoblju u odnosu na referentno razdoblje, tj. u tijeku vremena. U slučaju promjene poreznih stopa razlika između tekućeg HIPC-CT-a i HIPC-a upućuje na utjecaj promjene poreznih stopa na promjene cijena uz pretpostavku da su se promjene u poreznim stopama primijenile trenutačno i potpuno.

Vremenske serije HIPC-CT ukupno možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Statistika u nizu](#) pod naslovom Cijene, a detaljniju razradu prema klasifikaciji ECOICOP na mrežnim stranicama [Eurostata](#).

Kratice

ECOICOP Europska klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni

Eurostat Statistički ured Europske unije

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Suzana Šamec, načelnica Sektora makroekonomskih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredile:

Sanja Jurleka, Marita Novoselec, Jasminka Stančić, Gordana Šiletić, Ivana Ključarić i Tamara Golub

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 21 00 455

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr